



SZÜLETÉSHÁZ
EGYESÜLET

Elfeledett szülés

**Szülés és anyaság
a reprodukciós
diskurzusban**



Ez a kiadvány a Születésház Egyesület
„Elfeledett szülés – Szülés és anyaság a reprodukciós diskurzusban”
című szakmai napjának tapasztalatait foglalja össze,
melyet 2014. április 29-én tartottak a MagNet Közösségi Házban
(<http://www.magnethaz.hu/>).



A szakmai napról felvétel is készült,
melyet az Egyesület honlapján tekinthet meg:

<http://www.szuleteshaz.hu/video-elfeledett-szules-szules-es-anyasag-a-reprodukcios-diskurzusban/>

Hátrányos Helyzet – Nők a szülészeti ellátásban

A szülészeti ellátás jelenlegi formájában a nők többsége kiszolgáltatott helyzetben van. A különböző hátrányos helyzetű csoportokhoz tartozó nőket azonban a rendszerből fakadó negatív hatások halmozottan érinthetik, amelyet gyenge érdekképviseleti lehetőségeik tovább súlyosbíthatnak.

A Születésház Egyesület Hátrányos Helyzet – Nők a szülészeti ellátásban című projektjének keretében megvalósuló szakmai napok során alapvető célunk, hogy feltérképezzük a hátrányos helyzetű nők egyes csoportjainak speciális helyzetét a szülészeti ellátásban, és az adott csoportokkal dolgozó szakemberek, a fenntartók és az érintettek bevonásával az ellátó rendszer javításának lehetőségeit feltárjuk.

A projekt tematikája:

- Tudnak-e szülni a magyar nők? Császármetszés és következő szülés szakmai és betegjogi szempontokból (2013. november 29.)
- Értsük meg egymást! Roma nők a szülészeti ellátórendszerben (2014. január 31.)
- **Elfeledett szülés – Szülés és anyaság a reprodukciós diskurzusban (2014. április 29.)**
- A szülészeti ellátáshoz való hozzáférés a szülő nő lakóhelyével és gazdasági helyzetével összefüggésben.
- Fogyatékkal élő nők a szülészeti ellátórendszerben.

A projekt a Norvég Civil Támogatási Alap finanszírozásával jött létre.

Elfeledett szülés

„A nőmozgalom keletkezésének legfőbb oka az az elnyomatás, amelyben a sokat dicsőített anyaság sínylődik, az az ellentmondás, amely a nyilvánosság előtt zengett himnuszok és a törvényes formák nélküli anyaság üldözése között mindenkor fennállott. Azért mindenütt, ahol a nők jogaik védelmére szervezkedtek, elsősorban az anyaság védelmét tűzték ki célul.”

Glücklich Vilma: Feminizmus és anyavédelem (1910)

A nők alapvető emberi joga, hogy szabadon és felelősen rendelkezhessenek szexualitásukkal: megőrizhessék a szexuális és a reprodukcióval kapcsolatos egészségüket, kényszertől, erőszaktól és megkülönböztetéstől mentesen élhessenek vele, és kontrollálhassák azt. Ebbe a szülés körülményeinek meghatározása éppúgy beletartozik, mint a szexuális felvilágosításhoz, a fogamzásgátláshoz, és a biztonságos abortuszhoz való jog: minden nő alapvető emberi joga, hogy a személyes döntését tiszteletben tartó, kulturálisan érzékeny, nőközpontú ellátásban részesüljön. A nők által tapasztalt szülészeti erőszak általában a tekintélyelvű ellátási formából ered. A szülészeti ellátásban így fellelhető strukturális erőszak a nők elleni erőszak egy formája.

Hogyan és miért szorult perifériára a szülés a nőmozgalmi diskurzusban? Egyenrangú reprodukciós jog-e a szülés? A női identitás alakulásában mi a szerepe a szülésélménynek? Átélni, megélni vagy túlélni a szülést? Miért tabu még mindig a szülészeti erőszak? Mindezek megvitatására, közös gondolkodásra hívtuk az érdeklődőket. A szakmai nap elődleges célja az volt, hogy alkalmat teremtsen arra, hogy a szülészeti ellátásában résztvevő szakemberek, a nőmozgalom képviselői és az érdeklődő civilek találkozzanak, és együtt gondolkodva, eszmét cserélve lehetőségeket keressenek arra, hogy a szülési jogokat egyenrangú reprodukciós joggá emeljük, tudatosítsuk, népszerűsítsük.

Program

10:00 – 11:30: *sajtónyilvános kerekasztal*

Elfeledett szülés – Szülés és anyaság a reprodukciós diskurzusban

Beszélgetőpartnerek:

ACSÁDY JUDIT: MTA Szociológiai Intézet, tudományos főmunkatárs, a társadalmi szerep-
elvárások kutatója

LUKÁCS JUDIT: Életfa Bábapraaxis, független bába

SCHIMCSIG NÓRA: dúla, Hypnoszülés-felkészítő, a Nemzetközi Császármetszés Figyelő
Hálózat volt elnöke

SPRONZ JÚLIA: a PATENT Egyesület jogásza

Moderátor: TÓTH GYÖRGYI (Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület)

11:30 – 11:45: *kávészünet*

11:45 – 12:45: *műhelymunka*

Műhelymunka I: Szülés, anyaság, női identitás

Moderátor: SCHIMCSIG NÓRA

Műhelymunka II: Feminizmus, szülés, szülészeti erőszak

Moderátor: SPRONZ JÚLIA

A szakmai nap támogató szervezetei:

Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen (NANE) Egyesület: <http://nane.hu/>

Patriarchátust Ellenzők Társasága: <http://patent.org.hu/>

További támogatók:

STEG Grafikai Stúdió (<http://www.stegdesign.eu/>)





Reprodukciós Igazságosság

A szociális igazságosság eszméje felismeri és elismeri, hogy az emberi méltóság egyetemes érték, egyetemes emberi jog: a méltósághoz minden embernek feltétel nélkül joga van. A szociális igazságosság eszméje szerint a társadalom erőforrásaihoz a társadalom minden tagjának joga van, hogy személyes lehetőségeiket az élet minden területén ki tudják bontakoztatni. A szociális igazságosság eszméje magában foglalja a reprodukciós igazságosság eszméjét is: minden nőnek és lánynak - életkoruktól és reprodukciós lehetőségeiktől függetlenül - joga van az egészséghez.

Reprodukciós jogok, reprodukciós igazságosság

A reprodukciós jogokért küzdő mozgalmak olyan jogi környezet megteremtésére törekednek, amelyben a nő szabadon dönthet az életét érintő reprodukciós kérdésekben. Ezek a csoportok jellemzően a női egyenjogúságért küzdő feminista csoportok köréből kerülnek ki, és nagy hangsúlyt fektetnek a nőket hátrányosan megkülönböztető, elnyomó rendszerek felszámolására.

A reprodukciós igazságosságért küzdő mozgalom a jogi környezet mellett arra is rávilágít, hogy az egyén neme, kora, származása, a társadalomban betöltött helye és a társadalmi nemi szerepekkel kapcsolatos elvárások hogyan befolyásolják az egyén reprodukciós életét és lehetőségeit.

Minden ember születik, minden embert szülnék

A női reprodukcióval foglalkozó csoportok eddig elsősorban a születésszabályozással kapcsolatos jogokra koncentráltak, és kevés figyelmet szenteltek magára a gyermekvállalásra: a várandósság, a szülés és az azt követő korai gyermekágy idejére.

Pedig a szülés minden embert érint, és kiemelt jelentősége van a szülő nő, a család és a közösség életében. A szülő nőt és a születendő embert védeni, óvni, támogatni kell ebben a kiszolgáltatott, különösen is sebezhető időszakban: biztosítani a hozzáférést a megfelelő egészségügyi ellátáshoz, és tiszteletben tartani az egyént, annak magánélethez, önrendelkezéshez való jogát, méltóságát.

Az alapvető emberi jogok a szülő nőre is érvényesek, és alapjául szolgálnak a szülő nők egészséggel kapcsolatos egyetemes jogainak.



A szülő nők egyetemes jogai

(http://whiteribbonalliance.org.s112547.gridserver.com/wp-content/uploads/2013/05/Final_RMC_Charter.pdf)

1. Minden nőnek joga van az erőszakmentes élethez, és hogy megfelelő bánásmódban részesüljön
2. Minden nőnek joga van az információhoz, az informált döntéshez (beleegyezéshez, visszautasításhoz), hogy döntését tiszteletben tartsák, beleértve azt is, hogy kik legyenek jelen a szülésénél
3. Minden nőnek joga van a magánélethez, és személyes adatai védelméhez
4. Minden nőnek joga van az emberi méltósághoz és a tiszteletteljes bánásmódhoz
5. Minden nőnek joga van az egyenlő, megkülönböztetéstől mentes, méltányos ellátáshoz
6. Minden nőnek joga van ahhoz, hogy hozzáférjen az egészségügyi ellátáshoz, és hogy a lehető legjobb egészségben éljen
7. Minden nőnek joga van a szabadsághoz, a függetlenséghez, az önrendelkezéshez, és hogy a testét érintő kérdésekben kényszertől mentesen dönthessen

Elfeledett szülés

A XX. században tért hódító technokrata orvosi szemlélet általánossá és normává válásának egyik negatív következménye az volt, hogy a nőktől elvette a szülésük feletti kontroll lehetőségét.

Anélkül, hogy részleteiben kifejténénk, az alábbi tételmondatokkal szemléltetjük, hogy a technokrata modell hogyan tekint a szülésre. A mai napig ez a kép határozza meg a közbeszédet, a nők szülésről alkotott képét, a lányok szocializációját a gyermekvállalásra és a társadalmi elvárást arra nézve, hogy milyen a „normális szülés” (Robbie-Davis Floyd hivatkozott írása alapján):

- A test tökéletlen, és elkülönül az Én-től.
- A test mechanikus, az Én eszköze.
- Az élet kontrollálható.
- Az Én feladata, hogy a testet kontrollálja.
- A várandósság nem kontrollálható, ezért problémát jelent.
- A várandós nő teste és a magzat elkülönült létezők. A test a magzat kihordására szolgáló eszköz.
- A magzat növekedése mechanikus folyamat, amiben az anya nem vesz részt aktívan.
- Az anya igényei és a magzat érdekei a várandósság alatt gyakran szembekerülnek egymással.
- A szülés mechanikus folyamat.

- A technológia megbízhatóbb, mint a természet.
- Az elme fontosabb a testnél.
- Amíg a vajúdnő tudatánál van, aktívan közreműködik a szülésben.
- A fájdalom rossz, és nem szükséges. A fájdalommentes szüléshez a modern nőnek joga van.

A technokrata szemlélet azokban az általános gyakorlatokban érhető tetten, amikor az anyát és a magzatot elkülönülten kezelik, elválasztják, érdekeiket egymással szembe állítják; amikor az ellátás fókuszában a kockázatok kivédése áll a szülés gyógyszeres kontrollálásán és rutinszerűen alkalmazott beavatkozásokon keresztül; és amikor a kockázatok értékelése és a döntéshozás is kizárólag az orvos kezében van, és az anyát nem vonják be ezekbe. Az információ visszatartása, az anya kizárása, tárgyként kezelése, „a gyermek érdekeinek védelme az anyával szemben” gyakran szolgálnak alapul a félelemkeltéshez, aminek eredményeképpen az anya végül „önként lemond” szülési jogainak gyakorlásáról.

Mozgalom a szülési jogokért

A szülési jogok érvényesítéséért folytatott küzdelem tulajdonképpen annak a szélesebb törekvésnek a része, hogy a szülést újradefiniáljuk a társadalom számára, és a nők visszanyerjék döntéshozói és irányító szerepüket a várandósság és szülés idejére.

A szülési jogok tematizálása a születésszabályozásért küzdő mozgalmak által használt kifejezések segítségével kezdődött: „a nők joga a választáshoz és az önrendelkezéshez” illetve „az én testem, az én döntésem” a szülési mozgalom jelszavaivá is váltak, egyben megteremtették a lehetőséget a női reprodukciós jogok teljes körének egységes megközelítésére. Az önrendelkezéshez való jog és a választás szabadságának fogalmai a témáról folytatott szakmai párbeszédre, a közbeszédre és a döntéshozókra is hatást gyakoroltak.

A reprodukciós igazságosságért küzdő mozgalom céljai szerint a nő szülési jogai akkor érvényesülnek, ha az egészségügyi ellátással kapcsolatos minden döntés előtt a szülő nő és a gondozást végző személy a nő egyéni helyzetét közösen gondosan mérlegelik, a döntést azonban a nő hozza meg. Az egészségügyi személyzet feladata, hogy a nő döntését minden körülmények között, maximálisan támogassa. Mindez teljes mértékben egybevág a feminizmus azon elvével, hogy az állam és a közösség feladata a női egyenjogúság feltételeinek megteremtése, az életpályák, szerepek közti választás lehetőségének biztosítása, és a női választás maximális támogatása.

Feminizmus és szülés

(A következő szakasz sokat merített Felicitász blogjának *Bábaság, otthoni szülés és feminizmus, avagy kötelező-e a „természetes” szülés?* című írásából: http://felicitasz.blog.hu/2011/01/14/babasag_otthoni_szules_es_feminizmus_avagy_kotelezo_e_a_termeszetes_szules)

A szülési mozgalom tekintetében a feminizmus harmadik hullámából származó egyes radikális elméletek fejtettek ki komoly hatást. A biológiai esszencializmus képviselői szerint a nőket alapvetően a női biológiájuk határozza meg, és ez a női biológia (felépítés, szervek, a gyermek kihordásának természetes funkciója stb.) önmagában érték és ünneplendő. A szülést az esszencialisták úgy közelítik meg, mint a női lét központját, biológiai lényegét. Legfontosabb állításaik közt szerepel például, hogy a terhesség nem be-

tegség, a szülés pedig egy természetes folyamat, amelyben meg kell bízni, és nő teste úgy van megalkotva, hogy meg tudja szülni a gyermeket, akit kihordott.

A feminista antiracionalisták szerint a nő a fizikailag létező női princípium (női elme és lélek a fizikai testben), amely egy sajátos utat nyit meg a világ megismeréséhez, értelmezéséhez. Az antiracionalisták a szülést női tapasztalatnak tekintik, az orvostudomány kizárólagos érvényességét pedig azon az alapon utasítják el, hogy az figyelmen kívül hagyja a nők belső pszichológiáját, az intuíciót, a szülés ősi tárgyi és narrációs kultúrájának erejét, illetve befolyását, és általában azt, hogy a szülés a nők közös élménye, és ez a tény a nők számára erőteljes energiaforrás és inspiráció lehet.

A természetes szülés, illetve háborítatlan szülés védelmében fellépő szakemberek és aktivisták valamilyen mértékben mindannyian merítenek a biológiai determinizmusból, és sokuk érvelésében feltűnnek antiracionalista gondolatok, érvek is.

A szülési mozgalom által preferált személyre szabott, nőközpontú ellátási modell lényege azonban éppen az, hogy a nő döntése a mérvadó, mely ideológiai alapon nem bírálható. A választás szabadsága és az informált döntés elvitathatatlan joga tehát azok a pontok, amelyek a szülési mozgalmat a feminista törekvésekhez kapcsolják.

Mégsem mondható, hogy a szülési jogokról folytatott diskurzusban automatikusan megjelenik a gender-szemlélet, a jelenségek feminista megközelítése és értelmezése.

Ennek az okait, a magyarországi helyzet sajátosságait kutatta, kereste az Egyesület szakmai napja.

A szakmai nap tapasztalatai

A kerekasztal-beszélgetés tapasztalatai

Hova szorult a szülés témája a nőmozgalomban? Hová szorult a gender-szemlélet a szülési mozgalomban? Így fogalmazta meg a beszélgetés kezdetén Tóth Györgyi moderátor a kerekasztal központi kérdését. A beszélgetőpartnerek tíz perces felvezető előadásai után reflexiók és kérdések mentén gondolkodtak együtt a jelenlévők, és keresték a választ arra, hogy hol tartunk most.

Reprodukciós jogok, szülési jogok

Dr. Spronz Júlia, a PATENT női jogvédő szervezet jogásza definiálta, hogy mit értünk reprodukciós jogok alatt: ide tartozik a nők reprodukciós folyamataival és szerveivel kapcsolatos minden olyan döntés, melyet a nők a saját testükkel kapcsolatban hoznak. Az is, hogy vállalnak-e gyermeket (fogamzásgátlás, abortusz, sterilizáció), de az is, hogy ha igen, akkor azt hogyan és milyen körülmények között kívánják világra hozni (mesterséges megtermékenyítés, szülési jogok).

Spronz 2007-ben kapcsolódott be a szülési mozgalomba, elsősorban szakmai meggyőződésből: a szülési jogok, szülészeti erőszak területei ugyanis akkor teljesen hiányoztak a nők elleni erőszak tematikájából. A mozgalomban végzett munkája során egyértelművé vált számára, hogy a szabad szülés mozgalmának semmilyen nőjogi vetülete nem volt. Bár a Nőszemély lapban megjelent szülésről szóló írásokban a két szempont már találkozott, és a szülés mint reprodukciós jog tematizálódott, a törekvés csak a személyes kapcsolódásokon keresztül valósult meg, nem jutott el a szervezeti együttműködés szintjére.

Ugyanakkor ezek a személyes kapcsolódások tették lehetővé, hogy a kvótakérdés mellett éppen Dr. Geréb Ágnes és az otthonszülés ügye volt az a pont, amiben ideológia háttértől függetlenül sikerült egységfrontot kialakítani a nőszervezetek között.

Spronz Júlia szerint ez a kettősség nem magyarországi sajátosság. Általános tapasztalatuk volt, hogy azokkal a nemzetközi szervezetekkel, amelyekkel abortusz témában jó szakmai kapcsolatokat ápoltak, a szülés témáját nem értették, és nem is kívánták érinteni.

„Az én testem az én döntésem” – az önrendelkezés és autoritás a közös pontja a reprodukciós jogokért küzdőknek, és ezek mentén eddig két témát sikerült megjeleníteniük a közbeszédben: a háborítatlan szülés és a szülészeti erőszak témáit.

Mi minden még a szülés?

„Nemcsak tematikaként lett elfeledett, és szorult háttérbe a szülés más női egyenjogúsági kérdések mellett, hanem az életben betöltött jelentősége is kikopott a köztudatból” vetette fel Dr. Acsády Judit, és invitálta közös gondolkodásra a jelenlévőket arról, hogy mi minden még a szülés amellet, hogy emberi jogi kérdés?

Acsády Judit szerint a szülés a női identitást nagymértékben meghatározó, a nőt teljes valójában érintő esemény: megszólítja a nő testét, pszichéjét, a társadalomban betöltött szerepét; az emberi jogaival szabadon rendelkező autonóm egyént döntéshelyzetek elé állítja.

Magyarországon a szülési mozgalom dr. Geréb Ágnes munkásságával indult, és a szabad, nőközpontú szülés sokáig szinte kizárólag bábai ellátás mellett, otthonszülés keretében valósulhatott meg. Emiatt a háborítatlan szülés – gyengéd szülés – otthonszülés kifejezéseket sokan a mai napig szinonimaként használják. Geréb Ágnes azonban nem akarta, hogy a nevét a nőmozgalomhoz kössék, ez is hozzájárult ahhoz, hogy a téma itthon háttérbe szorult a nőmozgalomban. Milyen okai

vannak azonban annak, hogy a nőközpontú ellátás csak lassan és nagyon nehezen tud teret nyerni az intézményen belüli ellátásban? Milyen akadályokba ütközik a háborítatlan szülés?

Az intézményes okok közé tartozik az erősen centralizált szülészeti ellátás, amely nem tud megfelelő háttérrel biztosítani az intézeten kívüli szüléskísérésnek, és amely erősen leszűkíti a nem városban élő nők lehetőségeit. A centralizált ellátás egyik következménye, hogy nagy szülésszámmal működő központok alakultak ki, ahol a túlterhelt egészségügyi személyzetnek kevés lehetősége van a személyes figyelem és ellátás biztosítására. Bár több kórház is rendelkezik bababaráttal címmel, az anya- és bababaráttal minősítést eddig egy intézmény sem szerezte meg.

A szülészeti lobbival, a sokszor tarthatatlan szakmai érvek mögé bújtatott (személyes) kompetenciáért, az anyagi érdekek védelme, és sokszor a nem megfelelő szakmai tájékozottság is a szülési jogok érvényesítése ellen dolgoznak.

Acsády a '90-es évek elején találkozott a háborítatlan szüléssel hollandiai tanulmányútja során. Hazatérve többek között videóvetítéssel igyekezett az egészségügyi szakmát megismertetni a koncepcióval. Beszámolt arról a felháborodásról és ellenállásról, amelyet a kilencvenes évek elején az akkor reform szemléletűnek tartott szülészorvosok részéről tapasztalt, és arról, hogy az érdemi szakmai párbeszédnek a lehetősége sem merült fel az ellenállás mértéke és mélysége miatt. Ugyanezzel a filmmel kapcsolatban azonban a szülésznő-hallgatók körében nyitottságot talált. Mindez jól példázza azt a férfiuralomra épülő berendezkedést, amely a szülészeti ellátás egészét jellemzi, és amelyről Hadas Miklós is írt hivatkozott tanulmányában (<http://www.stop-ferfieroszak.hu/hadas-miklos-ferfiuralom-es-szuleszeti-gyakorlat-magyarorszagon>).

Az egyén szintjére térve Acsády Judit kiemelte, hogy a magyar nőkben erős alapállás, hogy a tekintélyt kívülről várják, a döntéshelyzetekben a külső tekintélyre támaszkodnak, magukat annak alávetik. Hoyer Máriát idézte, aki kutatásaiban rámutatott, hogy a nők többségében nincsen igény az informált döntésre az ellátásukat illetően, általában szívesen és fenntartások nélkül hagyatkoznak az orvosra. Ehhez járul hozzá, hogy a méltóság és megaláztatás kérdéskörét kevésbé tematizálták a szülészeti ellátás keretein belül.

A társadalmi lényként létező nő tehát megjelent a nőmozgalomban, azonban mint a kapcsolatban, test-lelki valójában létező személy, kívül maradt a diskurzuson. Vele együtt pedig kívül maradtak az anyaságnak olyan aspektusai is, mint a férfi-nő szerepek a gyermekvállalás során, és a nők személyes sokrétű kiszolgáltatottsága a jelenlegi körülmények között.

„Mondd, te ezt hogy szeretnéd?”

A szüléssel kapcsolatban Schimcsig Nóra dúla számára a központi kérdés nem annyira a szülés kimenetele, hanem az, hogy hogyan fog a nő szülésére visszaemlékezni húsz év múlva? Milyen lesz a szülésélmény, amely végigkíséri az életét? Mert a tapasztalatok szerint az egyik legnagyobb hatással bíró esemény egy nő életében a szülés.

A dúla, másnéven asszonytársi segítő vagy támasztóasszony, olyan nem egészségügyi szüléskísérő, aki „a nővel deréktól felfelé foglalkozik”. Végigkíséri a nőt a várandósság, szülés és gyermekágy egész folyamatán, lehetőséget kínálva a mély, személyes kapcsolat kialakítására.

Schimcsig Nóra dúlaként és Hypnoszülés-trénerként olyan szemléletet képvisel, amelynek központi kérdése, hogy a nő informált döntést tudjon hozni a saját szüléséről. Ennek szemléltetésére a multinacionális cégeknél szerzett tapasztalatait használta fel. „Szülésfelkészítőként fogyasztóvédőként tekintek magamra, aki tudatos vásárlókat akar segíteni, és a minőségbiztosítást tekinti fő feladatának.” Amellett foglalt tehát állást, hogy a nőknek lehetőségeket kell felajánlaniuk a mennyiségű és megfelelő minőségű információval támogatva ahhoz, hogy tudatosan választani

tudjanak. Az informált választásért vállalt személyes felelősség az egyik legjobb biztosítéka a női elégedettségnek, mely viszont nagyban hozzájárul a nő (és családjának) testi-pszichikai egészségéhez.

Jó kezdeményezésként említette a Születés Hete rendezvénysorozatot, amelynek célja, hogy megmutassa: szülni többféleképpen lehet. A Nemzetközi Császármetszés-figyelő Hálózat küldetése pedig egy rész-problémára fókuszál: a császármetszést követő hüvelyi szülés lehetőségére, és erről ad tájékoztatást az érdeklődő nők számára.

A Budapesten élő nők ebben a tekintetben kicsit jobb helyzetben vannak Schimcsig meglátása szerint, hiszen nekik van leginkább lehetőségük ellátó intézményt, személyt választani. A kiterjedt és mélyreható változáshoz azonban az is szükséges, hogy az ellátórendszer számára fontos legyen az ügyfél elégedettsége, és kellően sok ügyfél, kellő határozottsággal és kellően sokáig mondja, hogy mit szeretne. Emiatt a rendszernek adott nyomon követhető, ezáltal számon kérhető visszajelzések, akár pozitívak, akár negatívak, nagyon fontosak a mozgalom sikerének szempontjából.

Az anya- és bababarát kórház kezdeményezéssel kapcsolatban kiemelte, hogy itthon a közbeszéd jellemzően szembeállítja egymással az anya és a gyermek érdekeit, és még mindig nem érti, hogy ami az anyának jó, az a gyermeknek és a családnak is jó, és ami az anyának rossz, az a gyermeknek és a családnak is rossz.

A jelenlévők egyetértettek abban, hogy Magyarországon az anyaság fokmérője – kisarkítva – még mindig az, hogy az anya mennyire van rosszul. A saját határainkat túlvállaló áldozat, az önfeláldozás a norma és az elvárás. Mindez könnyen vezet oda, hogy ami anyabarát, azt a közvélemény hajlamos gyerekellenesnek tekinteni.

„Őrző-védő feladat”

Lukács Judit, intézeten kívül dolgozó független bába arról számolt be, hogy az intézeten kívüli szülést szabályozó rendelet életbe lépése óta egyre nagyobb számban fordulnak hozzájuk olyan többedszer szülő nők, akik „az elfeledett szülést” keresik. Akik nem feltétlenül azért jönnek, mert a kórházban korábban negatív tapasztalatokat szereztek, traumatikus szülésélményt hordoznak vagy szülészeti erőszak túlélői – bár sokan vannak köztük olyanok is –, hanem akik olyan ellátásban szeretnének részesülni, amely a nőt a saját testét illető kérdésekben kompetens, dönteni képes, felelős személynek, egyenrangú partnernek tekinti, és nem az elvárásokkal szembeni megfelelésre, az alkalmazkodásra trenírozza, netán kényszeríti őket. A szülést az intézmények falain belül elfeledték, és nemcsak azért, mert az egyenrangú nőt nem ismerik el, hanem mert elfeledték a szülés személyiséget formáló erejét is, és nem ismerik a megerősítő szülésélményt támogató természetes szüléskísérés módszereit és lehetőségeit sem.

Az egészségügyi ellátó személyzet nem hajlandó tudomást venni róla, és nem hajlandó beszélni róla, de a szülészeti erőszak igenis létező jelenség. Leggyakoribb formája a verbális agresszió, a szóbeli eszközökkel történő befolyásolás, kényszerítés, inzultálás. A bábai tapasztalat szerint leggyakrabban nem a beavatkozás maga traumatizálja a nőket, hanem a bánásmód, amelyet közben el kell viselniük: hogy elbeszélnek a fejük felett, hogy teljesen figyelmen kívül hagyják a nő megnyilvánulásait; más esetben durván, megalázó hangnemben szólnak a nőhöz, sértegetik. A bábáknak, és a nő igényeire érzékeny szülész nőeknek sokszor mintegy őrző-védő funkciót kell ellátnia: meg kell védeni a nőt az ellátó személyzettől.

Lukács Judit is beszámolt arról, hogy egy a háborítatlan szülést bemutató filmvetítést szerveztek, ahol ordenáré szavak kíséretében fejezte ki a szakma az ellenállását a szülés ezen módjával szemben.

A szakember szerint a szublimált agresszió mögött fellelhető problémák rámutatnak, hogy az egészségügyi ellátórendszer ezer sebből vérzik: a személyzet küzd a hatalomvágygal, a kiégéssel, a hálapénzzel, miközben retteg a perek elől. Nagyon nagy problémának tartja, hogy az egészségügyi személyzet önismerete és érzelmi intelligenciája általánosan ennyire alacsony, mivel ez nagyon negatívan befolyásolja az ellátás minőségét. Az önismereti képzés, a betegekkel való megfelelő kommunikációhoz szükséges készségek kialakítását és fejlesztését célzó tréningek kiemelt figyelmet érdemelnének, különösen a leendő orvosok és szülésznők képzése során.

Méltósággal szülni és születni

Egy közönségből érkező kérdésre válaszolva fogalmazódott meg a beszélgetés egyik fontos üzenete. A nők megerősítése és bevonása, mint szükséges mozzanat, a kerekasztal minden résztvevőjének hozzászólásában megjelent. Hogyan lehet a nőket hatékonyan segíteni abban, hogy felelős döntéshozókká váljanak a szülésüket illető kérdésekben?

A jelenlévők egyetértettek abban, hogy az emberi méltóság jelentősége, annak védelme, az arról folytatott beszéd az egész társadalom felelőssége. A szülőszoba az a hely, ahol tisztán megmutatkozik a társadalom állapota. A szülőszoba azonban nem az a hely, és a szülés ideje nem az az idő, ahol és amikor a társadalmi elvárásokkal, előítéletekkel, értékrenddel harcolni kell és lehet. A nők nagy többsége a mai napig úgy szocializálódik, és meg van győződve arról, hogy „a szülés ezzel jár”: az indokolatlan beavatkozásokat, a durva bánásmódot, a megaláztatásokat el kell szenvedni. Hovatovább az alárendelt szerep a női identitás részévé vált. Ha egy nő megkérdőjelezi a jelenlegi viszonyokat, akkor női mivoltának egy részét vitatja el a társadalom tőle: „te nem vagy normális nő” „te nem vagy elég nőies, erőszakos, férfias vagy” „veled valami baj van” stb. A mi felelősségünk, hogy a párbeszédben és a közbeszédben újradefiniálódjanak ezek a fogalmak.

A nők elleni erőszak más területein dolgozó aktivisták tapasztalatai is azt támasztják alá, hogy a nők soha nem lesznek olyan erősek, hogy a rendszerszintű erőszakkal szemben meg tudják magukat védeni. Az elkövetői oldal, a struktúra és az egyén felelősségének elismerése, felszínre hozása és tematizálása nélkül a szülészeti erőszak ellen küzdő bármilyen törekvés kudarcra van ítélve.

Kényszer nélkül

A verbális erőszak központi eleme a nők tapasztalatának. Ide tartoznak azok a gyakori esetek, amikor a szülő nőt szóbeli eszközökkel negatívan befolyásolják, esetleg kényszerítik arra, hogy bizonyos beavatkozásoknak alávesse magát. Gyakori eszköz a félelemkeltés, valamint az anya és a gyermek érdekeinek szembeállítás az anya igényeinek a leértékelésével párhuzamban. Mindennapos jelenség, hogy a nő kompetenciáját kérdőjelezi meg mind a saját testét, mind a gyermekét érintő kérdésekben.

A közbeszédben keverednek a kompetencia és a szakértelem fogalmai. A nő döntési kompetenciája azt jelenti, hogy a nő képes arra, hogy lehetőségeinek ismeretében, a megfelelő szakmai információk birtokában a testét/gyermekét érintő kérdésekben döntéseket hozzon, pl. beleegyezzen egy adott beavatkozásban a szülése során, vagy elutasítsa azt, és erre joga és lehetősége is van. Az egészségügyi személyzet feladata és felelőssége, hogy szakértelmükkel a legjobb szándékuk szerint informálják a nőt, és döntésében ítélkezés nélkül támogassák.

Műhelymunka I.

Szülés, anyaság, női identitás

SCHIMCSIG NÓRA

A csoport 13 női résztvevője valamilyen módon kapcsolódott a gyermekváráshoz: vagy gyermekvállalásra készültek, vagy az átélt várandósság- és szülésélményükkel kapcsolatban szeretnék volna tapasztalatukat megosztani. A csoport egyetlen férfi résztvevője 4 gyermek édesapja.

A csoport női körként működött, és a munka is ennek megfelelően szerveződött: a jelenlévők saját élményeiből kiindulva térképeztük fel, hogy a szülés és anyaság hogyan formálja a nők identitását, a tapasztalatok milyen témák és értékek körül csoportosíthatók. A következő kérdésekből indult ki a beszélgetés:

- Mit élünk meg áldásként, és mit teherként a saját női létünkben?
- Mi az identitásunk legfontosabb összetevője, ha emberként és nem férfi vagy nőként tekintünk magunkra?
- Mi az életfeladatunk, a hivatásunk?
- Mi az a hiányérzés az életünkben, ami most megfogalmazódik bennünk?

Női terhek

Különösen az anyai feladatokat illetően sokak tapasztalata volt, hogy a társadalom túlzott elvárásokat állít a nőkkel szemben. Nemcsak a munka és magánélet egyensúlyáról, illetve arról esett szó, hogy a közbeszédben az anyaság és a nőiség egymástól különálló fogalmak (azaz a nőnek anyai mivoltában feladata, hogy „nőiségét is megőrizze vagy visszaszerezze”), hanem arról is, hogy a nőknek az anyasze-
repen belül is szerepek sokaságával kell boldogulnia: a mai kor anyái egyszerre kortárs játszótársak, házvezetőnők, ápolónők, fejlesztő pedagógusok, mozgásterapeuták, mesetrénerek és így tovább. Mindeközben alig van lehetőségük arra, hogy alapvető igényüknek megfelelően közösségben, hasonló élethelyzetben lévő nők természetes szerveződésében feladataikat, élményeiket megosszák.

„Én most értettem meg, mennyire összetett dolog anyának lenni: egyben pszichológus, pedagógus, antropológus az ember. Ezt a társadalomnak sokkal jobban kellene értékelnie.”

„Terhet jelentenek a társadalmi elvárások az anyaság teljesítését illetően.”

A munka és a családi élet összeegyeztetése nemcsak gyakorlati, tér-idő-pénz szempontból jelenthet nagy kihívást a családok számára. A jelenlévők közül is többen beszéltek arról, hogy a gondoskodás iránti belső igény és a más irányú képességek kibontakoztatása iránti igény összeegyeztetése sokszor érzelmileg is megterhelő. Benne foglaltatik ebben a családi mintákkal való szembenézés, a partnerkapcsolatban fellépő nehézségek, a személyes képességek és érdeklődés kielégítése, a testi-lelki egészség megőrzésének igénye, és a már közhelynek számító előítélet, miszerint a nők számára teljes képtelenség úgy megfelelően teljesíteni a munkahelyen, hogy annak ne a család lássa kárát. A munkahely, mint a női képességek kibontakoztatásának terepe legtöbbször fel sem merül.

„Ha egy nőt más igények is motiválnak, akkor nehéz megtalálni az egyensúlyt eközött és a gondoskodó szerep között.”

„Teher vezetőként helyt állni és megfelelni.”

„Családfenntartónak kell lenni, ami teher, mivel nem én rendelkezem a tudásommal, az időmmel és a szabadságommal.”

A résztvevőket mélyen érintő téma volt a korábbi generációk örökségével való szembenézés. Többen is beszámoltak arról, hogy a női felmenőktől örökölt szerepminták, melyek a jelen körülmények között nem működnek, milyen mély frusztráció forrásai a mindennapokban.

„Nehéz megbirkózni az elmúlt generációk frusztrációjával.”

Mindannyian egyet értettek abban, hogy a nők különbözőségeit tiszteletben kell tartani, és választásaikat értékítéllettől mentesen kell támogatni, legyen szó akár szülésről, akár a hivatásválasztásról. A nők testi-lelki egészsége, boldogsága alapvető a gyermek, a család, és a társadalom egészségének, jólétének szempontjából is.

„Nem érzem azt, hogy az anyaság hivatás lenne... inkább elhivatottság.”

„Az én anyaságom egy elhívás volt, egy meghívás a nagy kalandra... ez a kaland nem könnyű.”

„A szülés egy nagy energetikai kapu, és ha valaki ezt ki tudja használni, akkor újjá tud születni a gyermekével együtt.”

„Olyan titoknak a részese vagyok, amit csak az emberiség fele él meg. Az lenne a legjobb, ha ezt úgy tudnánk megélni, hogy ott legyen mellettünk a szerelmünk, a dülánk, az anyánk, a barátnőnk... bárki, aki közel áll hozzánk.”

Női áldások

A jelenlévők azon a véleményen voltak, hogy a női lét sajátos lehetősége a gyermekszülés, amellyel kapcsolódunk a generációk sorába, és amelynek a megfelelő megélése személyes erőforrásként szolgálhat.

Vallomások a női lét áldásairól:

„Áldás az az átalakulás, amin keresztülmegyünk a várandósság alatt.”

„Áldás az is, hogy már békés a viszonyom a saját testemmel.”

„Áldás az az út, ami ahhoz vezet, hogy megéljük a nőiségünket.”

“A családban generációkra visszamenően erős nők vannak. Ez egyben átok is, mert nagyon jó lenne megengedni magunknak, hogy megéljük azt, hogy milyen gyengének lenni... nem tudom milyen az, még nem találkoztam vele.”

„Édesapám egyáltalán nem akart gyereket. Győzködte anyámat, hogy vetessen el. Aztán megbékélt, lelkes apává vált a 3. hónap után, de végig azt szeretete volna, hogy fia szülessen. Amikor megszülettem, rettentően elkeseredett, hogy lánya született. Az egész gyerekkorom arról szólt, hogy vagy a kisfia legyek, vagy a világ legjobb kislánya. Amikor rájöttem, hogy a női látásmódot lehet jól is használni, áldássá vált nőnek lenni. Kontrolálatlanul élni vele, sok csapdát tartogatott... A társadalom ránk kényszeríti a férfi viselkedést és szóhasználatot...”

Szükségletek

„Ilyen női körökre van szükségem.”

„Szükségem van másokra, akikkel együtt át tudjuk alakítani a hagyományos társadalmi kereteket.”

„Keresem a szülést! Annyit beszéltünk már arról, hogyan kell rántást készíteni, de még nem hallottam az energetikai kapuról, meg a csodáról ilyen formában. Fel kell, hogy elevenítsük ezt a képességet, segítenünk kell egymást a szülésben. Szeretném, ha ez a megfelelő helyére kerülne.”

„Asszonytársi segítségre van szükségem. Olyan jó lenne, ha az élet ilyen lenne, mint ez itt és most.”

„Szükség van arra, hogy a tudást át tudjuk adni egymásnak.”

„Szeretném átélni újra ezt a megtartó erőt, amit ez a beszélgetés adott.”

„Szükségem van rá, hogy kapcsolódni tudjak a női kollektív tudathoz, hogy megtaláljam magamban ezt a nőiségből fakadó feltöltő, éltető, tápláló erőt, ami nélkül nem lehetséges boldog nőként élni.”

„Végre találkoztam olyan nővel, akik szeretnék jobban használni, megismerni nőiségükben rejlő erejüket. Évek óta keresem ezt.”

A csoport végén levelezőlista indult, hogy a beszélgetés folytatódhasson, és megalakuljon a Születésház Egyesület első szülésköre.

Műhelymunka II.

Feminizmus, szülés, szülészeti erőszak

SPRONZ JÚLIA

A 16 fős csoport összetétele sokszínű volt: jogvédő, perinatális szaktanácsadó, antropológus, szociológus, dúla, dokumentumfilm-rendező, szülésznőhallgató, szülésznő, jogász, családon belüli erőszak területén dolgozó segítő, aktivista voltak többek között a résztvevői. A beszélgetés a kerekasztalra adott személyes reflexiókkal indult:

Változott-e, javult-e a nők helyzete a szülészeti ellátásban az elmúlt húsz évben? Bővültek-e a nők lehetőségei? Meghallgatják-e őket? Bevonják-e őket az ellátással kapcsolatos döntésekbe? Van-e lehetőségük a jogaik gyakorlására, érdekeik érvényesítésére?

A reflexiók alapján három problémakört fogalmaztunk meg, majd a témák körül munkacsoportokat alkottunk. Húsz perc állt a csoportok rendelkezésére, hogy az adott témát részletesen megbeszéljék, legalább egy konkrét problémát megfogalmazzanak, és arra megoldási javaslatot dolgozzanak ki. Minden csoportnak tíz perc állt a rendelkezésére, hogy az eredményeit a többiek számára bemutassa. A prezentációkat vita követte.

A szülési jogok gyakorlása

A mozgalom régóta aktív résztvevőinek szinte egyöntetű véleménye volt, hogy a nők általános helyzete a szülési jogok tekintetében nem javult, sőt, a lehetőségek tovább szűkültek. Bár egy jól körülhatárolható réteg számára (amely jellemzően a fővárosi, fehér, felső-középosztálybeli, magasan iskolázott nőket jelenti) bővült a választási lehetőségek köre, az is megfigyelhető, hogy az újonnan életbe lépő törvényi szabályozások indokolatlanul restriktívek, és számos kórház a nem hivatalos szakmai előírásait tovább szigorította.

Elmondható például, hogy szabályozott keretek között elérhetővé vált az otthoni szülés, több kórházban is „alternatív szülőszobát” alakítottak ki, és a szabad orvosválasztás lehetőséget biztosít arra, hogy - jellemzően magánellátás keretében - a nő a szokásosnál nagyobb mértékben befolyásolja a szülészeti ellátás formáját és minőségét. Ugyanakkor a hazai otthoni szülésről szóló rendelet az egyik legkorlátozóbb az európai országok között, az új várandósgondozási rendeletből pedig éppen a szemléletváltás hiányzik: bár lehetőséget ad a szülésznőknek a várandósgondozásban való részvételre, a szülésznők feladatkörébe tartozó szakmai döntések java része továbbra is a szülészorvos hatáskörében marad. A természetes szüléskísérés lehetőségei pedig egyre szűkülnek: gyakorlatilag nincs lehetőség császár utáni hüvelyi szülésre, a dúlák jelenléte a szülésnél nagyon korlátozott. Továbbra is általánosnak mondható, hogy a nők számára nincs elérhető, hiteles, megbízható információforrás egy adott orvos, illetve intézmény gyakorlatát illetően. Bár a legtöbb intézmény rendelkezik hallgatólagos, követendő belső eljárásrenddel a normál lefolyású hüvelyi szülés kísérésére vonatkozóan, ez a belső protokoll hivatalos formában nem létezik, így hivatalosan nem is elérhető, és számon sem kérhető. A nők az orvosok jóindulatára, és más anyák tapasztalataira vannak utalva. Gyakran félrevezetik őket, és messze nem azt a típusú ellátást kapják, amit ígértek nekik. Ez a kiszolgáltatottság, félrevezetés sok esetben - különösen erősen medikalizált szülésvezetés esetén - komoly traumát okoz a nőben, és drasztikusan aláássa az ellátórendszerrel szembeni bizalmat, valamint a gyermekvállalási kedvet.

Az információ hiányát, visszatartását az egészségügyi személyzet sokszor arra használja, hogy az anyákat együttműködésre kényszerítse. Általános gyakorlat, hogy az anya és a gyermek érdekeit szembeállítva, a különböző lehetséges komplikációkkal és kockázatokkal a nőket alaptalanul, orvosi indokok nélkül megfélemlítik, negatívan befolyásolják, nyíltan fenyegetik.

Egyszerre van szükség arra, hogy az intézmények átláthatóvá tegyék a gyakorlatukat, illetve, hogy a nők a tényeken alapuló orvoslásnak, a nemzetközi ajánlásoknak is megfelelő, azokkal összhangban levő információhoz jussanak a várandósságról és a szülésről.

Javaslatok:

- Egységes irányelv kidolgozása a komplikációmentes, normál szülés kíséréséhez nemzetközi normák alapján, a szülésznők bevonásával
- A szülésznői kompetenciák erősítése, bővítése, az ehhez szükséges strukturális változtatások sürgetése (pl. az egészségügyi kamara, ill. szakmai kollégium átalakítása)
- A szakemberek érzékenyítése: különösen a most képzés alatt álló szülész szakorvosok, szülésznő-hallgatók támogatása

Szülészeti erőszak

Tabutéma. A nők nem beszélnek róla: sokszor nem is tudatosul, hogy az átélt erőszakot követően fellépő poszt-traumás stressz szindróma (PTSD) tüneteitől szenvednek, sokszor hárítanak, nem ismerik fel erőszakként, ami velük történt, ha pedig megfogalmazzák, akkor nincs lehetőségük erről beszélni. A szakmabeliek körében már maga a "szülészeti erőszak" kifejezés is teljes ellenállást vált ki, szakmai párbeszédet kezdeményezni a problémáról gyakorlatilag lehetetlen.

Párhuzam vonható a szülészeti erőszak és a párkapcsolati erőszak jellemző jegyei között:

A várandósgondozás alatt az ellátó személyzet teljes (ebben a kontextusban az elkövető) támogatást ígér, együttműködőnek mutatkozik. A szülés ideje alatt azonban teljes mértékben magához ragadja a kontrollt a nő felett, aki kiszolgáltatott helyzetbe kerül, és elszenved, hogy beleegyezése nélkül, vagy kifejezett akarata ellenére, a testét, nemi szerveit érintve hajtsanak végre rajta bizonyos tetteket. A történeteket követően az elkövető tagadja a történeteket, illetve kétségbe vonja a nő élményeit, lekicsinyíti, relativizálja azokat, esetleg a nőt meg is fenyegeti. A társadalom, a közbeszéd az elkövetővel azonosul, a nőt megbélyegzi, akinek emiatt nincs lehetősége arra, hogy a történetekről beszéljen, segítséget kérjen.

A csoportmunka során heves vita alakult ki arról, hogy a nők támogatása, a közbeszéd kialakítása, illetve a szülészeti erőszakkal szembeni fellépés stratégiai tervezése során hogyan kell viszonyulni az elkövetőhöz: figyelembe kell-e venni a bántalmazó szerepében levő személyzet motivációit, személyes helyzetét, a tágabb társadalmi környezetet, és az erőszak körülményeit. A nők elleni erőszak területén dolgozók, és az érintett nők egyöntetű véleménye az volt, hogy a folyamatok megértése és befolyásolása szempontjából természetesen szükség van erre a fajta megértő közelítésre, azonban ez semmilyen módon nem vezethet az elkövető felelősségének a kisebbítéséhez, és a közbeszédben nem kaphat teret. Az erőszak minden körülmények között erőszak.

Javaslatok:

- Tudatosító kampányra van szükség arról, hogy a szülészeti erőszak és a nyomában gyakran fellépő PTSD létező jelenségek, illetve, hogy a PTSD mögött gyakran elszenvedett erőszak, traumatikus szülésélmény áll
- Konkrét segítséget kell adni a nőknek, hogy az élményeiket feldolgozzák: külföldi gyakorlatok szerint nagyon jól működnek az önszegítő női csoportok

Szülési jogok a feminista nőjogi mozgalomban

Mind a szülési mozgalomban, mind a feminista mozgalmon belül, de más területen dolgozó aktivistáknak közös tapasztalata, hogy rendkívül nehéz a szülés témáját feminista szemszögből láttatni, illetve a szülés körül fellépő, a társadalmi nemi szerepekkel kapcsolatos elvárásokat, előítéleteket, folyamatokat megértetni, elfogadtatni, kommunikálni. Más reprodukciós jogok (pl. fogamzásgátláshoz, abortuszhoz, sterilizációhoz való jogok) esetében is igaz, hogy a kérdések emberi jogi oldalát könnyebb kommunikálni, mint a gender-alapú szempontokat. Ugyanakkor az is elmondható, hogy a szülési jogok, mint a női reprodukciós jogok egy központi eleme, nehezen elfogadtatható téma a feminista mozgalomban. A gyermekvállalásra gyakran még mindig úgy tekintenek, mint a nők hátrányos megkülönböztetésének, a nők társadalomban való alávétett, egyenlőtlen helyzetének egyik eszközére. Emellett általános tapasztalat az is, hogy az autonómia, az önrendelkezés nem központi értékei a nők önmagukról, és általában a nők társadalmi helyzetéről alkotott képének.

Hogyan lehet a nők döntési jogát megkérdőjelezni, elvenni, a nők autonómiáját ilyen módon aláásni?

Visszatérő eszköz az anya-gyermek érdekek szétválasztása és szembeállítás. A nő érdekei ebben a rendszerben alárendeltek a gyermek érdekeihez képest, akit a közösség (ebben az esetben az egészségügyi személyzet) véd az anyával szemben.

Az anyaszerep túlértékelése során, különösen konzervatív ideológiájú szereplők esetében, az anyaság, mint az egyetlen valódi, és minden egyéb felett álló életpálya és hivatás jelenik meg. Az anyaság elfogadása ebben a diskurzusban annak felismerése, hogy a nő biológiai és lelki adottságaiból kifolyólag az anyai szerepek betöltésére született, és a teljes életet csak ennek elfogadása esetén élhet.

Az anyai szerep egy másik túlértékelése, amikor az anyasággal szemben a társadalom túlzott elvárásokat támaszt. Mindkettő könnyen oda vezethet, hogy a nők önmaguk határait meghaladóan, testi-lelki egészségük kárára igyekeznek megfelelni az elvárásoknak, és a saját életüket érintő kérdésekben a döntéseiket is ezen elvárások mentén hozzák meg, a valódi döntés jogáról tehát lemondanak.

Ebben a csoportban is kitértünk a szülészeti erőszakra, mint a nők elleni erőszak egy formájára, de itt a rendszerszintű erőszak sajátosságait tárgyaltuk, és azt, hogy hogyan lehet a témát a nyilvánosság elé vinni, kommunikálni, hogyan lehetne a nők tudatosságát növelni.

Javaslatok:

- Érdemes a reprodukciós jogokkal kapcsolatos üzeneteket rétegekre bontani, és a rétegeket egymásra építve kialakítani a kommunikációs stratégiánkat:
 - 1. réteg:** konkrét, azonnal ható következmények: előnyök és hátrányok a nő-gyermek-család testi-lelki egészségét, illetve a társadalom egészét illetően, anyagi vonatkozások
 - 2. réteg:** emberi jogi perspektíva
 - 3. réteg:** gender-alapú szempontok, értelmezés
- Közös fellépés szükséges a nőmozgalmi szervezetek között, különösen a szülészeti erőszak témájában

Ajánlott irodalom

The Impossible Dream: az ENSZ kisfilmje a nőket érő hátrányos megkülönböztetés különböző formáiról

<https://www.youtube.com/watch?v=F-UGCDSXpww>

A szülő nők univerzális jogai:

http://whiteribbonalliance.org/wp-content/uploads/2013/10/Final_RMC_Charter.pdf

Glücklich Vilma: Feminizmus és anyavédelem

http://mtdportal.extra.hu/ADATTAR/cikktar/g_cikk/glueklich_vilma_feminizmus_es_anyavedelem.pdf

Anyaság kontra feminizmus?

<http://www.csaladhalo.hu/cikk/tortenetek/anyasag-kontra-feminizmus>

A szülés mint emberi jogi kérdés

http://felicitasz.blog.hu/2010/07/11/a_szules_mint_emberi_jogi_kerdes

Bábaság, otthonszülés és feminizmus, avagy kötelező-e a „természetes” szülés?

http://felicitasz.blog.hu/2011/01/14/babasag_otthonszules_es_feminizmus_avagy_kotelezo_e_a_termeszetes_szules

Hadas Miklós: Férfiuralom és szülészeti gyakorlat Magyarországon

<http://www.stop-ferfioszak.hu/hadas-miklos-ferfiuralom-es-szuleszeti-gyakorlat-magyarorszagon>

Amit a feministáknak a szülés közben átélt nemi erőszakról tudniuk kell

<http://www.szuleseshaz.hu/amt-a-feministaknak-a-szules-kozben-atelt-nemi-eroszakrol-tudniuk-kell/>

Törjük meg a csendet!

<http://www.szuleseshaz.hu/torjuk-meg-a-csendet-break-the-silence-magyar-felirattal/>

Robbie-Davis Floyd: The Technocratic, Humanistic, and Holistic Paradigms of Childbirth

<http://www.davis-floydrepresents.com/uncategorized/the-technocratic-humanistic-and-holistic-paradigms-of-childbirth/>

Motherhood versus Feminism

<http://www.nytimes.com/roomfordebate/2012/04/30/motherhood-vs-feminism>

Reaction to Elisabeth Badinter's controversial mothering advice

<http://www.theglobeandmail.com/life/parenting/reaction-to-elisabeth-badinters-controversial-mothering-advice/article4107012/>

Schuyler Beckwith: Choice and Women's Autonomy in Childbirth. Rhetoric in the United States and its effect on Public Policy, MA Thesis, CEU, 2014.

When Abortion Rights and Birth Rights intersect

<http://birthanarchy.com/abortion-rights-birth-rights-intersect>

,I was not allowed': the words that steal our birth power

<http://www.bestdaily.co.uk/your-life/news/a567116/i-was-not-allowed-the-words-that-steal-our-birth-power.html>

Panasztételi lehetőségek

Az intézmények akkor tudnak javítani az ellátás minőségén, a női jogvédő, érdekképviseleti szervezetek pedig akkor tudnak a nők segítségére lenni, ha az esetleges panaszoknak hivatalos nyoma van. Elégtelen ellátás vagy nem megfelelő bánásmód esetén sajnos a nők nagy része még kirívó esetekben sem tesz panaszt, nem fordul jogorvoslathoz. Ennek egyik oka, hogy a nők nem ismerik a panasztétel lehetséges formáit, és nem tudják, hova fordulhatnak segítségért.

A panasztételi lehetőségekről az **Egyesületünk honlapján** tájékozódhatnak:

<http://www.szules haz.hu/informacios-anyag-a-valasztas-joga-a-tiedde-ismered-e-a-lehetosegeidet/>

Segítséget kérhetnek az **Egyesület jogsegélyszolgálatától,**

<http://www.szules haz.hu/projektek/jogsegelyszolgalat/>

vagy a területileg illetékes **betegjogi képviselőtől!**

<http://www.obdk.hu/jogvedelmi-kepviselok-elerhetosegei.html>

A (kormányzati) **Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és Dokumentációs Központ** panaszoldala:

<http://www.obdk.hu/panaszlada.html>

www.szuleteshaz.hu
info@szuleteshaz.hu

Önkéntesek jelentkezését az alábbi címen várjuk:
info@szuleteshaz.hu

Kérjük, támogassa Egyesületünket adója 1%-ával!
Adószám: 18242416-1-42

Adományokat az alábbi számlaszámon fogadunk:
Születésház Közhasznú Egyesület
CIB Bank: 10700567-65588927-51100005



SZÜLETÉSHÁZ
EGYESÜLET